

enim tanquam occisus describitur, non potuit non totus oculatus describi: habentem oculos septem. Certè, vel ipse Deus, si alioquin (quod impossibile est) posset oculos suæ perspicacia claudere, & operari, tunc maxime innumeris vigilaret oculis, cum mors illi ante oculos observaretur. Voluit igitur Deus mori, ut ex præmeditata morte quasi addideret usque adeo vigilantem & oculatum; imò & novâ quadam ratione & titulo immortalẽ esse. Propterea dicitur, cum vigilantissimis oculis insignitus apparet, non occisus, sed quasi occisus: non ut hinc Hæretici probent, Christum haud quaquam fuisse mortuum (siquidem non occisus, sed tanquam occisus, à Joanne appellatur,) sed ut ostendatur, etsi verè mortuus fuerit, mortem tamen illam non veram mortem esse appellandam ubi tot oculis vigiletur, sed quasi mortem. Cum vigilantissimi hominis mors non mors ei sit, sed ipse potius mortis mors & verâ dilusio. Ero mors tua, ô mors! Ose 13. 14. Hinc Agnum Joannes, cum tanquam occisum nominat, nominat quoque viventem in sæcula sæculorum.

Sic mortem devicit.

Ose. 13. 14.

Agni stipatores, oculati ex mortis memoria.

Plus vigilare, plus vivere est, S. Chryl.

In Elia dormiente designatus homo male soporatus. 3. Reg. 19.

Lyran.

rerum perfugio, in quo nihil nisi spinarum aculei, perversè conqueſcunt somno occupati. De dormientibus sive negligentibus Religiosis illum somnum interpretatur Odo de Morim in Catena Tilmanni. Sub umbra quiescit juniperi, qui in proposito religionis à districtione Ordinis se relaxat. Quid ergo remedii adhibendum, ut Elias, ut tepidus cœnobita, ut mundanus quivis à somno, à tam gravi sopore excitetur, & vigilantissimus perſet, sterque perdius atque pernox? Planè è cœlo adſuit, dum excitatus ab Angelo subcinericium panem invenit, quo semel atque iterum refectus, somnum excutit, & perdius ac pernox arduum iter confecit quadraginta dierum, & totidem noctium usque ad montem Horeb. Ecce ad caput suum subcinericium panis, &c. comedit, & ambulavit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus, & quadraginta noctibus usque ad montem Dei Horeb. Cernis somni amuletum, vigiliarum subsidium, panem subcinericium? Arcana refectio hæc est. Pane reficitur, sed subcinericio, sive cineribus cooperto: illo nempe, de quo David Psalm. 101. 10. Et cinerem tanquam panem manducabam. Ac si diceret (ait Balduinus relatus ab incognito.) Memoriam conditionis meæ, quia memini me cinerem & pulverem, panis mihi est, refectio mea est robians & confirmans me. Similiter Hugo Carensis & alii. Unde præclare Stephanus Anglicus apud Tilmannum. Hic est panis subcinericium, qui datus est Elia, nostra scilicet abjectionis memoria. Ecce tibi qua ratione excitetur & vigilantissimus reddatur quæ aliàs somno ac desidie se tradiderat; videlicet si è cœlo illi ingerat Deus jugem mortis memoriam: si præmeditata mortis subcinericio vescatur pane, si sæpè hoc reficiatur cibo, longam, vel potius brevem, sed arduam hujus peregrinationis conficiet viam usque ad montem Dei Horeb, usque ad Empyream gloriam: cujus dotem Elias ex mortis memoria vigilantissimus prægustavit in ea sua peregrinatione. Ut enim Abulensis putat 3. Regum 19. quæstione octava. Deus voluit ad tempus concedere illi quandam dotem gloriæ, scilicet incorruptibilitatem. Ex mortis memoria vigilantissimus; ex vigilantia quodammodo incorruptibilis & immortalis. O mors quam quæstiosa est memoria tua!

Odo de Morim.

Mortis memoria excitatur, & vigilantis immortalis redditur.

Pf. 101. 10. Balduin.

Steph. Anglic.

Abulen.

Sol vigilantissimus à morte & sepulchro præ oculis habitus.

S. Ambros.

S. Zeno.

occafui

1957 Quid Sole vigilantius? quid oculatius? Juxta Dei præscriptum indefensâ & nunquam intermissâ vigilantia suam peragit iter, gyrans per omnes mundi plagas, quin vel ad instans obdormiat & cesseret à motu suo velocissimo. Ab hac ex somni vigilantia appellatur Sol à sancto Ambrosio 4. Hexam. 1. Oculis mundi: & à Secundo Philosopho, Cæli oculus. Totus oculus est, somni expers, ipsa vigilantia est, quæ dormientes à somno excitat, & vigilare facit. Expende modò trita, sed peropportuna sancti Zenonis Veronensis verba Sermone de Resurrectione. Sol quotidie nascitur, eademque die, qua nascitur, emoriitur, nec tamen instantis finis sorte terretur, ut suos retardet cursus, sed fidelis semper, inrepediendus ad sepulchrum noctis contendit, sciens in ipso habere quod vivat. Ecce unde tanta in sole vigilantia, à morte, à sepulchro, ab

occafui suo, quem semper præ oculis habet totus ipse oculus, & oculatissimus vigil. Non ei occasus oculos claudit, & sopore gravat, imò perspicacior reddit, ut in ipso occafui videat, & iterum exoriatur perfecta luce, novisque luminibus ad novos cursus novasque vigilias. Oritur Sol (ait Ecclesiast. cap. 1. 5. juxta Chaldaei translationem apud Bibliam Complutensem) in die à plaga orientali: occidit sol in plaga occidentali: in nocte respicit. Sic hoc lucidum & vigilantissimum Sidus immortale fit, semper redivivâ gloriâ renascens. Optimum quidem vigilantissimi animi hieroglyphicum; quo docemur, quantum valeat sedula mortis memoria; ne malè soporemur, sed semper invigilemus, & vigilando renovemur: in dies vitâ immortalitatis æmulâ, ut æternum vivamus.

Eccles. 1. 5. Inde immortalis.

Prov. 4. 23.

Cor vigilans ex mortis recordatione.

Pf. 129. 6. Cant. 5. 2.

Nyssen.

Cant. 1. 12.

Nyffe.

1958 Proverbiorum 4. 23. monebat Salomon. Omni custodia custodi cor tuum, quia ex ipso vita procedit. Ex Hebræo veritas: Omni vigilantia. Vel etiam omni statione & specula, è qua vigiles & excubitores solent speculari & lustrare omnia circumcirca, ne quâ hostis irrumpat. Igitur, sicut milites omni custodia, id est, qualibet diei, & noctis vigiliâ, custodiunt urbem & castra, sic tu qualibet hora, & momento diei, ac noctis custodi cor tuum, à custodia matutina usque ad noctem. Sic observabat Sponsa Cant. 5. 2. Ego dormio, & cor meum vigilat: id est, omni rei voluptaria dormit, & omni motu corporeo sopito, nuda puraque mente, quasi per divinam quandam vigiliam Dei patefactionem recipit, ut interpretatur Nyssenus. Ast quodnam sibi adhibuit Sponsa adversus somnum amuletum, quo assidue vigilaret? Ipsamet aperit Cant. 1. 12. Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter ubera mea commorabitur, Hebræicè, pernoctabit, stabili, jugique mansione, in corde meo. Certè, myrrham mortis esse symbolum, nemo est, qui ambiget, ait idem Nyssenus Hom. 13. in Cant. Hinc tam oculata, tam vigilans die nocteque Sponsa super custodiam cordis sui, Myrrham pro amuleto habuit, mortis nempe jugem meditationem, quam Sponsus ei injecit, ut assidue vigilaret; imò ut immortalis redderetur: ut enim myrrha à corruptione præservat, ita præmeditata mors.

SECTIO XLVI.

Semper pura sanctitas palmam tulit, vel contra potentissimos quosque hostes.

Palma victoriae symbolum.

Virgil.

Pf. 44. 10.

1959 St hoc, quod symbolicè, & ad mores opportunè, exprimitur à Siracide illis verbis: Sicut palma exaltata sum in Cades. Palma enim (ut n. 1621. diximus) decantatissimum est victoriae emblema, unde pro victoria ipsa solet usurpari apud Pœtam 5. Æneid. v. 339. Et nunc tertia palma Dioces. Locus autem, ubi palma illa exaltata dicitur, Cades nominatur, id est, sanctitas, sanctum, sanctificatum, consecratum. Ut planè designetur victrix sanctitas palmam semper ferens, & palmarum, sive victoriarum feracissima, uti erat tractus ille Cades. De Ecclesia Christiana sic præcinit David Pl. 44. 10. Astitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. Quod v. 15. dixit; Circumamicta varietatibus: & de P. Ildeph. de Flores in Eccles.

glorioso amictu solet usurpari picto, scutu lato, variegato, imaginato: & palmato: de Ecclesia vestri ob sanctitatem. S. Ildo. mo. e. 24. Toga palmata dicebatur, quam merebantur ii, qui reportabant de hostibus palmas. Ipsa vocabatur & toga picta, eò quod victorias cum palmis inextas haberet. Hac certè palmata cyclade Ecclesia exornatur, ut quæ gloriosos de potentissimis quibusque hostibus triumphos retulerit, feratque in dies. Cupis scire, unde tot ei palmæ & triumphus? Liquidò constat ex contextu; quippe omnis gloria eius filie Regis ab inuis. Quid hoc? Verba Sponsi Jesu sunt, qui intimam Ecclesie puritatem vidit, ut interpretatur S. Basilus. Et Augustinus S. Basilus festivè & egregiè. Intus pulchram novit. Quæ sunt interiora pulchritudinis? Conscientia. Ibi videt Christus, ibi amat Christus, ibi coronat Christus. Ecce tibi, unde palmata Ecclesie vestis, unde victoria, & triumphus; à sanctitate interna, à conscientie puritate, quæ oculos, & cor Christi allicit & rapit, & per quam suos coronat ut triumphatores, donans eis palmatam vestem.

Palmata Ecclesia vestri ob sanctitatem. S. Ildo.

S. Basilus.

Malach. 4.

Christus sol puritatis & victoriae & sibi, & alii.

Josu. 10. 13.

1960 Apprimè arcana sunt illa apud Malachiam decantatissima Dei verba cap. 4. 2. Orietur vobis timentibus nomen meum Sol justitiae, & sanitas in penis ejus. Ubi justitiae vocabulum solet hic usurpari, ut in aliis etiam sacrae Scripturae locis, pro sanctitate: unde Chaldaeus vertit Sol puritatis. Verè Christus justitiae, sanctitatis, & puritatis Sol, quòd nos justificat, sanctificat, ac puros reddit. Sed peculiare est, & appositè ad rem nostram, quòd vox Hebræa zachu, quæ pro justitia ponitur, victoriam etiam significet à verbo zacha, id est, vincere. Atque adeò reddas quoque Sol victoriae. Quasi qui Sol puritatis & sanctitatis est sibi & aliis, non possit non esse similiter Sol victoriae: ubi enim pura sanctitas, & sancta puritas, ibi victoria plena & certa, ibi triumphus de inimicis felicissimus. Semper sanctitas palmam fert, semper orat, & triumphat, semper hostes debellat. Certè dum hic Solem victoriae audio atque suspicio, triumphus in mentem venit à magno Hebrææ gentis Duce Josue de quinque Palæstinæ Regibus insigniter reportatus, interim cursu Solis ad Josuanæ vocis imperium inhibito: Stetitque sol, donec ulcisceretur se gens de inimicis suis. Quis non stantem tunc Solem, victoriae solem appelleret? Ipse quidem cum stat, cum diem longissimum facit, ipse pugnat & triumphat, suâ illâ caelesti astrorum militia comitatus. Cæterum Solem alium longè eò fulgentiorem hic pugnantem & triumphantem, ac proinde victoriae Solem, animadverto: ipsum nempe Josue sanctitate conspicuum; de quo verissimè Tertullianus lib. adversus Psychicos c. 10. Stetit sol, ut exaudiret Deus hominem parem Par solis scilicet Solis. Par Solis Josue appellatur; & mysticum Solem sole ipso lucidiorem appellaverim ego; quandoquidem in se veri Solis justitiae sanctitatis, & puritatis tum nomen, tum similitudinem susceperat, quasi speculum fulgentissimos solis radios. Ut enim egregiè sanctus Nyssenus Homil. 4. in Cantica: Expurgata à verbo anima, solis circumlucum in se suscepit, & simul relucet cum

cum Ince, qua in ipsa apparuit. Ecce ergo unde Josue Sol victoria: certe non aliunde, nisi a sanctitate & puritate, quae parem solis, imò sole fulgentiorem illum reddidit, & Soli justitiae Jesu quamfirmillimum. Quid mirum, si de potentissimis hostibus palmam ferat?

1961 De Christo non in se dumtaxat, sed in electis suis (ut multi explicant ex Patribus) arcane considerato aiebat Sponsa Cant. 5. 11. Come ejus sicut elatae palmarum, nigrae quasi corvus. Quid per comas? cur sicut elatae, rami, sive germina palmarum? cur nigrae quasi corvus? Certè per comas typicè designari divinam gratiam, sive internam animi sanctitatem nullà sceleris novacula violandam, putat S. Paulin. in Epist. 4. ad Severum. Cavendum, inquit, ne illa inimica novacula, quae in protoplastis, generis humani caput rasi, in caput nostrum ascendat, nosque gratiâ spirituali, tanquam crine dispoliet. Alii ex Patribus rectè arbitrantur, in comis adumbrari virtutes internas, internasque cogitationes justas, & sanctas ex sanctitatis gratia quasi pullulantes. Sic Origenes Hom. 8. in Levit. S. Cyrillus lib. 16. de Adorat. Est in nobis mens comis Deo sacratis ornata, si relectarum cogitationum plena sit. Subinde apparet cur comae similes dicantur elatis, ramis, sive germinibus palmarum; quia nimirum sanctitas, sanctaeque cogitationes semper victrices sunt, & totae palmarum, nunquam non palmam de inimicis reportant. Similes elatis palmarum (ait Guilielmus ibi) quia in renovatione interioris hominis portant imaginem celestis, qui dixit: Confidite, quia ego vici mundum; in palma enim insigne victoriae est. Nec te moveat, quòd nigrae appellentur quasi corvus; ut enim egregie sanctus Paulinus proximè relatus: Nigrae sunt, de exercitationis internae quasi bellico pulvere, vel pulverulento sudore nigrantes. Non fat est internam sanctitatem habere, si vacua

Cant. 5. 11. Per comas designatur divina gratia & sanctitas. S. Pauli.

S. Cyrill.

Sanctitas semper victrix. Guiliel.

S. Pauli.

Verf. 20. Sicut cinnamomum, & balsamum aromatizans odorem dedi: quasi myrrha electa dedi suavitatem odoris.

Verf. 21. Et quasi storax, & galbanus, & unguis, & gutta, & quasi libanus non incisus vaporavi habitationem meam; & quasi balsamum non mixtum odor meus.

ARGUMENTUM.

Christi, ac Deiparae fama longè lateque diffusa.

EX diversimoda JESU, & MARIE gloriosa exaltatione in universali, ac Religiosa Ecclesia, eorundem factis consequenter inferitur boni nominis & famae expansio per totum orbem, mediâ virorum Apostolicorum praedicatione. De hac fama, suavi planè & illustri, sermo est praefixis versiculis sub odoratissimorum aromatum metaphora quaquaversus gratissimum spirantium halitum.

fit, si otiosa; nobiscum viriliter pugnet necessum est contra hostilem exercitum, ut hunc debeller, & detriumphet.

1962 Huc jam spectat celebris illa Samsonis Nazaraea coma, cui creditus erat fortitudinis spiritus, quo egregia facinora peregit, hostes contrivit, & gloriosissimos triumphos reportavit, dum comâ caesariatus permanisset; ubi verò eâ decalvatus fuit, viribus spoliatur, omnis fortissimi viri armatura corruit, & miserè detriumphatus à Philistinis est, quoad usque, renatis crinibus, vires recuperavit. Ut enim S. Palinus loco memorato, Invidius crine servato; capivus, abscisso, & iterum fortis, renato. Quid hoc, quæso? Porro, in fortissima illa Samsonis capillatura divinam gratiam, sive sanctitatem agnoscit Paulinus; alii verò multi virtutes animi internas, & sanctas cogitationes, quae dum in nobis persistant & pugnant, nos obarmant, nos semper victores reddunt contra potentissimos quosque hostes; ubi autem caelestibus illis praesidiis denudamur, ludibrio inimicis sumus, turpiter (debellamur, funditus evertimur. Necessè est ait Joachimus Abbas 1. p. in Exposit. in Apoc.) ut mens fortis viri sanctis, & Deo dignis meditationibus implicetur; alioquin ut ruat necessum est, qui abrafo interiori capite fortiter se posse agere praesumit. Et praclare etiam S. Paulinus id exprimit. In nobis violatâ Christi gratiâ, ut illi incisa coma, hostis illudet, auferet oculos, mittet in carcerem, & vertendis molis, velut asinos deputabit. Subditque bellicosissimè: Peccator velut comâ reduci, ita gratiâ restorente, integrabitur. Vides quomodo sanctitas palmam semper ferat? Vides quomodo sine sanctitate triumphus esse non possint, imò verò miserè detriumphemur? Jugi semper studio fortem divinæ gratiæ comam fove, & enutrito, ut sit tibi sicut elata palmarum.

Samsonis coma, id est, divina gratia incisa, velut illud dicit.

S. Pauli.

Joachimus Abbas.

S. Pauli.

TEXTUS ENODATIO.

1963 **A**Liter illa verba ex Graecis exemplaribus efferunt translatores. Pagninus ita: Ut cinnamomum, & massa sicorum odorem spiravi aromaticum; & ut myrrha leuissima suaviter redolui. Quasi galbanus, & onyx, & stacte, thurisque vapor sparsus in tabernaculo. Vatablus non multò aliter: In modum cinnamomi, & aspalathi odorem spiravi aromaticum, & ut praestantissima myrrha suaviter redolui: ut galbanus, ut onyx, ut stacte, thurisque nidor in tabernaculo. Joachimus Camerarius: Odorem succissimum doli sicut cinnamomum, & aromata pretiosissima; sicut myrrha electa, sicut galbanum, & onychium, aut myrrha, sicut odor thuris in templo. Joannes

Pagninus.

Vatabla.

Camerari.

Joannes

Drusus. nes Drufius: Ut cinnamomus, & aspalathus aromatum odorem dedi: & ut myrrha electa bonum odorem emisi. Ut galbanum, & onyx, & stacte, utque thuris vapor in tabernaculo. Singula discutiamus, ut praefixo argumento perbellè inserviant.

Quid cinnamomum sit. Galenus.

Avicenna.

כמך נר

Quid Balsamum.

Massa aromatum.

Aspalathus quid.

Dioscori.

Balsami dotes. Plinius.

Dioscori.

Serarius.

Balsami olim ferax Lybia.

in Aegypto esse celebrem, gignique, ut Dioscorides lib. 1. cap. 8. Galenus lib. de Antidotis c. 4. scribunt; dubitari poterat, quomodo ex Judaea in Aegyptum planta haec delata. Adrichomius in voce Engaddi pag. 47. num. 116. refert ex Brocardo, Salignaco, & Bredenbachio, hanc plantam solum in Judaea nasci solitam, regioque hortos fuisse; & ad Herodem usque cum regno pervenisse; sed cum Christus Dominus ipse Herodis persecutionem fugiens in Aegyptum secessisset, eo ipso tempore in Judaea defecisse balsamum, & cum puero Jesu in Aegyptum translatum. Ubi enim Christus Dominus ad fontem pervenit Aegyptium, qui est inter Babylonem (quae nunc Cairo dicitur) & Heliopolim; ibique à Virgine Matre saepe lotus Puer esset, bibis sentque & Virgo & ejus Sponsus Joseph, flavitim locus ille sanctificatus, & illius fontis aquis irriguus hanc plantam producere coepit, arefactâ in Judaea: atque ita Herodes ob immanitatem suam hos thesauros amisit, amisso Christo, Christique Matre.

Fons virginis in Aegypto.

Balsami in Aegypto.

1967 Rursus, myrrha electa, vel ex aliorum lectione, myrrha praestantissima, leuissimam, illam esse reor, quam Scriptura sacra nominat myrrham primam. Exod. 30. 23. Sume tibi aromata primae myrrhae. Lxx. Florem myrrhae. Hebraicè, myrrham libertatis, seu liberè fluentis. Quae quidem est omnium praestantissima, & odoratissima, ut quae sua sponte ex arbore myrrha non incisa, aut contusa profuat. De qua Plinius lib. 12. c. 15. Dioscor. lib. 1. c. 67. & S. Isidorus 17. Orig. c. 8. Myrrha (inquit) Arabiae arbor spinis similis, cujus gutta viridis, atque amara; unde & nomen accepit myrrhae. Spinis horridam myrrham, ejusque folia aculeata, docet etiam Plinius, & Theophrastus lib. 9. de Hist. Plantarum c. 4. qui etiam odoris praestantiam in ea maxime commendat, & inter illius vires praeservatricem virtutem, ab Ecclesiae Patribus, & sacris interpretibus, quos supra citavi, saepe laudatam.

Myrrha encornia.

S. Isidor.

Vocem Storax nullus, quem viderim, co-dex retinet, nisi interpret vetus, haud dubiè ex Graeco correctiori exemplari. Graecè Storax, est proprie lignum jaculi, & ferrum hasta affixum significet, una lanza con su ferro, hac etiam voce significatur lachryma arboris miri odoris gratiâ praestans, & myrrhae æmula, forsân Hispanicè storax. Ex ea fit unguentum styracinum, quod capillos & bono odore, & flavo imbut colore. De qua Plinius lib. 12. c. 17. Dioscor. lib. 1. c. 78. qui serpentes fugari styracino odore tradunt.

Storax quid?

1968 Galbanum, sive, ut alii legunt, Galbanus, vox existimatur à Drufio merè Hebraica Chelbena Exo. 30. 33. Diceret forsân Hebraea voci vicinior chabbanum, seu chabbanus; dictum sic à lactis albi similitudine. Succus est ferulae, seu herbae aromaticae nascentis in Syria, optimus ac pretiosissimus, non graveolens, ut nonnulli fingunt, sed odoris suavissimi. De quo Plinius lib. 12. c. 25. Dioscor. lib. 3. c. 79. & Hugo de S. Victore, Ser. 55. de festo S. Mariae, qui observat: Galbani fumigatio, sicut Physicorum libri narrant repulsa fugat.

Hugo Victoris.

1969 Pro unguis Graecè est onyx. Exo. Ungula 30. 34. onycha appellatur: à nonnullis onychium. Papias citatus à Lyrano herbam aromaticam esse putavit: Janfenius aroma quoddam